

TIAME
NATIONAL RESEARCH UNIVERSITY

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PASO (Precision Agriculture Service Office)

Erasmus+ Project
New and Innovative Curricula in Precision Agriculture / (NICOPA)
597985-EPP-1-2018-1-KZ-EPPKA2-CBHE-JP

PASO course syllabus

Three-dimensional modeling in GIS/ Geoaxborot tizimlarida uch o'lchamli modellashtirish

Course hours: 150

Lecture: 20

Practice: 40

Independent work: 90

Instructor: Z.Mamatkulov

Tashkent – 2021

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Modul / Kurs sillabusi
YeRK fakulteti
60722700- Yerni masofaviy zondlashda innovatsion texnologiyalar
ta'lim yo'nalishi

Kurs:	Geoaxborot tizimlarida uch o'lchamli modellashtirish
Kurs turi:	Majburiy
Kurs kodi:	GTM 3105
Yil:	3
Semestr:	9
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma'ruza	20
Amaliy mashg'ulotlar	40
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	5
Baholash shakli:	Sinov
Kurs tili:	o'zbek

Kursning maqsadi (KM)	
KMI	“Geoaxborot tizimlarida uch o'lchamli modellashtirish” fani talabalarning intellektini rivojlantirish, mantiqiy, tabiat va jamiyatdagi voqea va xodisalarning joylashishini va ular o'rtasidagi o'zaro bog'liqligini, o'zgarishini, maxsus tasvir-obrazli belgi modellar vositasida matematik yo'l bilan tekislikda kichraytirib, generalizatsiya qilib tasvirlashni va uch o'lchamli modellashtirishda mavzuli qatlamlar, ularni o'lchamlar asosida shakllantirish, yer sirtini modellashtirish va vizuallashtirish, bino va inshootlarni uch o'lchamli ko'rinishda modelini qurish, uch o'lchamli modellarga tekstura berish maqsadlarida foydalanishning samaradorligini oshirish yo'llarini aniqlashdan iborat.

Kursni o'zlashtirish uchun boshlang'ich bilimlar	
1	Geoaxborot tizim va texnologiyalari

Ta'lim natijalari (TN)

	Bilimlar jihatidan:
TN1	Geoaxborot tizimlari va texnologiyalari haqida umumiy tushunchalar bo'yicha bilimga ega bo'lishi kerak;
TN2	Uch o'lchamli model haqida xaqida bilimga ega bo'lishi kerak;
TN3	Ma'lumotlarning modellari bo'yicha bilimga ega bo'lishi kerak;
TN4	Ma'lumotlarni idrok qilish va taqdim etish bo'yicha bilimga ega bo'lishi kerak;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Geoaxborot tizim va texnologiyalari to'g'risida ma'lumotlar biladi;
TN6	Uch o'lchamli model xaqida biladi;
TN7	Ma'lumotlarning modellari xaqida biladi;
TN8	Geoaxborot tizim va texnologiyalari orqali vazifalarni bajarishni biladi.

Kurs mazmuni	
Mashg'ulot shakli: Ma'ruza (M)	
M1	Arxitekturaviy grafikaning amaliy qo'llanilishi.
M2	Arxitekturaviy grafika —professional kommunikatsiya vositasi.
M3	Dasturning interfeysi bilan tanishish.
M4	Interfeysning mantiqiy mexanizmi.
M5	Asosiy asboblari.
M6	SKETCHUPda modellashtirish asoslari.
M7	Modellarni tashkil etish.
M8	Binoni modellashtirish.
M9	SANDBOX asboblarning obzori.
M10	Uchastkani modellashtirish.
Mashg'ulot shakli: Amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Sketch UP dasturini kompyuterga o'rnatish.
A2	SketchUp dasturning panellari bilan tanishish.
A3	SketchUp dasturida qatlamlar bilan ishlash va qo'shimcha modullarni aktivlashtirish.
A4	SketchUp dasturida o'lchov asosida plan va kartalar chizish.
A5	Dala tadqiqot ishlarida bino va inshootlarning o'lchamlarini aniqlash.
A6	Berilgan topshiriq asosida binoning uch o'lchamli modelini qurish.
A7	Bino va inshootlarning ichki tuzilmasini modellashtirish.
A8	Bino va inshootlarning ichki tuzilmasini modellashtirish.
A9	SketchUp dasturida bino va inshootlarni uch o'lchamli ko'rinishda birlashtirish.
A10	SketchUp dasturida bino va inshootlarga tekstura berish.
A11	Yer relefini uch o'lchamli model ko'rinishida qurish.
A12	Mavjud uch o'lchamli komponent modellariidan foydalanish va internet tarmog'idan yuklab olish.
A13	Ob'ektlarga uch o'lchamli yozuvlar berish.
A14	Kosmosuratlar asosida joy planini chizish.
A15	Joy planini modellashtirish.
A16	Joy planiga tekstura berish.
A17	Joy planiga qo'shimcha komponentlar berish.

A18	Joy planini guruhlash va modelni konvertatsiya qilish.
A19	Joy planini video loyiha qilish.
A20	Uch o'lchamli modelni kompanovka qilish.
Mashg'ulotlar shakli: Mustaqil ta'lim (MT)	
MT1	SketchUp uch o'lchamli modellashtirish
MT2	ArcGIS dasturida uch o'lchamli modellashtirish
MT3	3D MAX dasturida uch o'lchamli modellashtirish.
MT4	MetaShape dasturida uch o'lchamli modellashtirish.
MT5	Total 3D Home Deluxe dasturida uch o'lchamli modellashtirish
MT6	Landscape Deluxe dasturida uch o'lchamli modellashtirish.
MT7	Planix Landscape dasturida uch o'lchamli modellashtirish.
MT8	Landscaping and Deck Designer dasturida uch o'lchamli modellashtirish
MT9	Chief Architect dasturida uch o'lchamli modellashtirish
MT10	Autodesk Land Desktop dasturida uch o'lchamli modellashtirish.
MT11	Lumion dasturida uch o'lchamli modellashtirish.
MT12	3D home architect dasturida uch o'lchamli modellashtirish.

“Geoaxborot tizimlarida uch o'lchamli modellashtirish” fanidan talabning semestr davomida o'zlashtirish ko'rsatkichi quyidagicha taqsimlanadi			
Maksimall baho	Saralash baho	Nazorat turlari bo'yicha	
		Oraliq nazorat	Yakuniy nazorat
5	3	3	5

Fanlardan baholash mezonlari qo'yidagicha qabul qilingan		
Baho	Baho	Talabalarning bilim darajasi
5	A'lo	Xulosa va qaror qabul qilish. Ijodiy fikrlay olish. Mustaqil mushohada yurita olish. Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish. Mohiyatini tushuntirish. Bilish, aytib berish. Tasavvurga ega bo'lish.
4	Yaxshi	Mustaqil mushohada qilish. Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish. Mohiyatini tushuntirish. Bilish, aytib berish. Tasavvurga ega bo'lish.
3	Qoniqarli	Mohiyatini tushuntirish. Bilish, aytib berish, tasavvurga ega bo'lish.
2	Qoniqarsiz	Aniq tasavvurga ega bo'lmaslik. Bilmaslik

Asosiy adabiyotlar	
1	Ian Heywood, Sarah Cornelius, Steve Carver. An introduction to Geographical Information Systems/Third edition. Pearson Education Limited. UK, 2006.- 464 p.

2	B.Markus, O'.Muxtorov, Z.Mamatkulov, Z.Abduraxmoniv, Sh.Sattorov. "Geoaxborot tizimda uch o'lchamli modellash" fanidan amaliy o'quv qo'llanma. T.: TIQXMMI, 2021.
3	O'.Muxtorov, A.Inamov, J.Lapasov. "Geoaxborot tizim va texnologiyalar" fanidan amaliy mashg'ulotlarni bajarish bo'yicha o'quv qo'llanma. T.: TIQXMMI, 2017.
Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar	
1	Zhiping Lu., Yunying Qu., Shubo Qiao, Geodesy. W.Schofield 2014. – 534 p.
2	Basic Geodesy Rockville, Md. September 2010 – 424 p.
3	History of Geodesy, Institute of Geodesy, University of Stuttgart 2010. – 249 p
4	Беолянт А.М. Геоиконика-М.: МГУ, АЭН РФ, «Астрей», 1996 г.
5	Ехлаков Ю.П., Жуковский О.И., Скидинов Н.П. Городской кадастр и ГИС-технология //МГИС М., 1996 г.

Dastur mualliflari:	A.N.Inamov
E-mail:	aziz.inamovg@gmail.com
Kafedra nomi va manzili:	"Geodeziya va geoinformatika" kafedrasi, 5-o'quv binosi, 309-xona